

ALLAH(CC) KATINDA DÜNYA VE ÜSTÜNLÜK; MÜSLÜMANIN MÜSLÜMANI SEVMESİ

*el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Nahme-
dühû bi-cemî'i mehâmidih kemâ yenbeğî li-
celâli vechihi ve li-azîmi sultânih. Ve's-salâtü
ve's-selâmü alâ hayra halkihî seyyidinâ Mu-
hammedin ve âlihî ve sahibihî ve men-tebi'ahû
bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd:*

*Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-
hadîsi kitâbullâh. Ve efdale'l-hedyi hedyü
seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve
sellem. Ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve
külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin
dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibihâ fi'n-
nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-Nebiyi
sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:*

أَنَّ جِبْرِيلَ جَعَلَ يَدُسُّ فِي فِي فِرْعَوْنَ الطِّينَ خَشِيَةً
أَنْ يَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ

*Inne Cibrîle ce'ale yedüssü fî fî
Fir'avne't-tîne haşyete en yekûle: Lâ ilâhe il-
lallah, fe-yerhamehu'llah. Sadaka Rasûlüllah,
fî mâkâl, ev kemâkâl.*

Değerli ve muhterem kardeşlerim Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi, ikramı ve ihsanı dünya ve âhirette hepinizin üzerine olsun. Allahu Teâlâ hazretleri ibadetlerinizi, tâatlerinizi kabul eylesin. Şu mübarek akşamımızı, cuma gecemizi, cümlemiz hakkında hayırlara ermemize vesile eylesin.

Peygamberimiz, Efendimiz, Muhammed-i Mustafâ *aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyâti ve't-teslîmât* hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir nebze, bir demet okumak için toplanmış bulunuyoruz. Takip ettiğimiz kitap *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabı. Bu eserin 122. sayfasındayız.

a. Zalimliğin En Yüksek Mertebesi; İnsanın Kendisi Tanrı Sayması Ve Firavun

Birinci hadîs-i şerîf İbn Abbas *radiyallahu anhümâ*'dan rivayet olunmuş. İbn Cerîr'de *Müstedrek*'te mevcut.

«أَنَّ جِبْرِيلَ جَعَلَ يَدُسُّ فِي فِي فِرْعَوْنَ الطِّينَ خَشِيَةً
أَنْ يَقُولَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ»

*Inne Cibrîle ce'ale yedüssü fî fî
Fir'avne't-tîne haşyete en yekûle: Lâ ilâhe il-
lallah, fe-yerhamehu'llah.*

*Inne Cibrîle ce'ale yedüssü fî fî
Fir'avne't-tîne.* “Cebrâil aleyhisselam Fira-
vun’un ağzına çamur doldurup duruyordu, çamur tıktırıyordu.” *Haşyete en yekûle: Lâ ilâhe illallah, fe-yerhamehu'llah.* “Lâ ilâhe illallah der de Allah da ona bu sözü söyledi diye merhamet eder diye, söylemesin diye çamur tıktırıyordu.”

Kendisini ilah sanıyor. Mısır halkına kendisine tapınmalarını emrediyor, bu hususta ısrar ediyor. “Eğer benden gayrı Tanrı isnat ederseniz asarım, keserim, ayaklarınızı kollarınızı parçalarım çaprazlamasına keserim, hurma dallarına asarım...” Tehditleri böyle. Böyle konuşuyor. İnsanın olabileceği zalimliğin en yüksek mertebesi. Kendisini tanrı sayması, başkasını kendisine taptırması; en kötü şey.

Tabii Allahu Teâlâ hazretleri peygamber göndermiş, Rablığını öğretmiş. Ve

peygamberine mucizeler göndermiş. O peygamber, mübarek zât-ı şerîf mucizelerini göstermiş. Allahu Teâlâ hazretleri birden helak eylememiş; belalar vermiş, kıtlık vermiş, afetler vermiş, musibetler vermiş. Ne zaman bir musibete uğramışlarsa o zaman biraz yola gelir gibi olmuşlar. Gelmişler Hz. Musa'ya: "Rabbine dua et. Eğer üzerimizden bu azabı kaldırırsa biz sana mutlaka inanacağız, mutlaka seni tasdik edeceğiz." demişler. Ama azap kalkınca, rahata erince yine yan çizmişler. Firavun ve kavmi, yaptıkları bu.

Firavun'un hanımı Müslüman olmuş, kavminden bazı kimseler Müslüman olmuştur; kendisi gerçekleri gördüğü halde, gözünün önünde mucizeler cereyan ettiği halde imana gelmemiş. Ondan sonra da müslümanları taziyeye devam etmiş, mü'minleri imanlıları taziyeye devam etmiş. Onlar da kaçmışlar, ne yap-sınlar, boyunları bükük, mazlum kimseler. Haklılar ama ellerinde güç kuvvet yok. Öteki zalim, zorba, elinde ordu var, imkân var. Ondan kaçmış; kaçanı bırakmıyor, kaçanın da peşine düşmüşler.

Hadi bakalım onlar önde berikiler arkada tozu toprağa katarak arkasından yetişmişler, denizin kenarında yakalamışlar müslümanları. Ötekiler kaçmaktan başka bir şey yapmıyor, sözü kabul ettiremediler, hak sözü dinlettiremediler ne yapsınlar, ötekilere de bir zarar verdikleri yok, kaçıyorlar.

b. Hz.Musa'nın(as) İmanı Ve Kavminin Kurtulması

قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ

*Kâle ashâbu Mûsâ: Innâ le-müdrakûn.*¹

“Musa aleyhisselam'ın ashâbı dediler ki: Eyvah! Mutlaka yakalanacağız. Yol bitti, önümüzde bir su, arkamızda düşman tozu toprağı birbirine katarak koşturup atıyla sürüp bizi öldürmeye geliyor. Eyvah, yakalanacağız!”

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

*Kâle kellâ. Musa aleyhisselam. “Asla!” demiş. İnne ma'îye Rabbî seyehdîn.*² “Rabbim yanımızda, O bize yol gösterecek.”

¹ 26/ Şuarâ, 61.

² 26/ Şuarâ, 62.

Yakalanmak yok, öyle şey yok! Bir çare görünmüyor ama iman... Peygamber, Allah'ın peygamberi, vaadine inanmış, mutlaka Rabbim bir yol gösterecek.

Allah Teâlâ hazretleri vahyediyor, diyor ki: “Yâ Musa! Elindeki asâyı vur bakalım şu deryaya.” Asâyı deryaya vurduğu zaman 12 kabilelermiş, 12 kabileye 12 tane yol açılıyor deryada.

فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ

*Fe-kâne küllü fırkin ke't-tavdi'l-azîm.*³

Gitti arkalarından. Musa *aleyhisselam*'ın arkasında kalan Firavun yürüyor en iyi atlarıyla, ordusuyla. Bakıyor, önünde yol açılmış, su çekilmiş, kavimler öbür tarafa geçiyor, hadi peşinden. Geçiyor ama geçerken su yükseliyor, yol kapanıyor. Tam boğulduğu zaman, boğulacağı esnada:

حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ

³ 26/ Şuarâ, 63.

Hattâ izâ edrekehü'l-ğaraku kâle âmentü ennehû lâ ilâhe ille'llezî âmenet bihî benû İsrâîle. ⁴

“Boğulmak kendisini yakaladığı zaman Firavun diyor ki: Benî İsrâil’in inanmış olduğu Tanrı’dan, Allah’tan gayrı bir ilah yoktur, ben ona inandım, kabul ediyorum.” diyor o anda. Diyor ama... *el-âne*...⁵ “Şimdi mi aklın başına geldi?” O kadar zulüm ettin, o kadar haksızlık ettin; bu kadar zulümle, bu kadar şeyle vakit geçirdin, ondan sonra...

Ölüm anında herkesin gözünden perde kalkacak zaten. Ehl-i cennet cennetteki makamını görmeden, ehl-i cehennem cehennemdeki azap yerini görmeden canını teslim etmeyecek. Herkes âhiretteki makamını, mekânını, mahallini görüp öyle göçecek. O elbet gözünden perde kalkınca *lâ ilâhe illallah* diyor ama iş işten geçti. Onu diyemesin diye ağzına Cebrail *aleyhisselam* çamur tıkıyor ki söyleyemesin diye.

⁴ 10/ Yunus, 90.

⁵ 10/ Yunus, 91.

Sonra Allahu Teâlâ hazretleri *Müsebbibü'l-esbâb*, sebepleri de hareket ettiren, sebepleri de ortaya koyan, sebepleri de yaptırandır.

Cümle işler Hâlık'ındır kul eliyle işlenir

Hakk'ın emri olmaz ise sanma bir çöp deprenir

Allahu Teâlâ hazretleri dilemezse bir yaprak yere düşmez, bir dal, çöp bile kıyırdamaz. Her şeyi Allah'ın müsaadesiyle, emriyle, fermanıya, dilemesi ile, gücü ile, kuvveti ile oluyor. *Lâ havle velâ kuvvete illâ billahi'l-aliyyi'l-azîm*. Büyük bir kuvvet, tahayyül, dönme, bir işi başarma hep Allah'tan. Cebrail *aleyhisselam*, o da Allah'ın meleği, Allahu Teâlâ hazretleri öyle buyurmuş, ondan öyle yapmış oluyor.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi geçmişlerden ibret alanlardan eylesin. Ömrümüzü geçiriyoruz bir yerde. *Her dem hatadır kârımız* demiş şair. Çok hoşuma gidiyor. Her dem, yani her zaman hatadır, kusurdur, kabahattir kârımız. *Her dem hatadır kârımız*. Yani her zaman işimiz hatadır.

Kâr Farsçada iş demek. *Çe kâr mîkenî* derler. Yani “Ne iş yapıyorsun?”. İş demek. İşimiz her zaman hatadır. Ama bir de *kâr* Türkçede alışverişten elde edilen fazla kazanç mânasına da gelir. Şair ikili söylüyor. *Her dem hatadır kârımız*. Yani bir *kâr* ettiğimiz yok fazladan, hep ziyan...

Kâr yerine hep ziyan kazanıyoruz, hep hata işliyoruz diye söylüyor ki gerçekten de hatamız, kusurumuz, kabahatimiz çoktur. Her zaman hataların içindeyizdir. Rabbimize güzel kulluk edemedik, ömrümüz geldi geçti. Kabahatlerle dolu o defterimiz de o karalar dururken, o yazılar dururken bunlar mahşerde açılırsa, okunursa bizim halimiz nice olur?

Rabbimiz *Settâr-ı uyûb*, yani ayıpları örtücüdür, *Gaffârü’z-zünûb*, yani günahları mağfiret edicidir. Rabbimizin lütfundan, kere minden dileriz ki bizim eski günahlarımızı affeylesin, mağfiret eylesin. Şu defter-i âmâlimizi her türlü günahlardan, her türlü menfi kayıtlardan pak eylesin. Anamız bizi dünyaya getirdiği zaman nasıl günahımız yok idiyse, bebek iken dünyaya geldiğimizde, öyle günahlardan pak eylesin. Bundan sonraki ömrümüzde

de bize izan, akıl, insaf ihsan eylesin. Bunca nimetleri bize bahşeden Rabbimize bizi müslüman eden, bizi Peygamber Efendimiz gibi peygamberlerin seyyidi olan o zât-ı celîle ümmet eden, bizi müslüman yaratan, yaşatan Rabbimize şükrâne olarak güzel kulluk edip, ârif, zarif mü'minler olarak yaşamayı nasip eylesin. Kimseye zulüm ettirtmesin. Elimizden kimseye zulüm, haksızlık çıkmasın. Ömrümüzü rızası yolunda, salih ameller işleyerek, ümmet-i Muhammed'e faydalı işler yaparak geçirmeyi Rabbimiz nasip eylesin. İşte dünyaya geldi, işte geçiyor. Hepimizin yaşı şimdiden nerelere geldi. Hepimiz kendi yaşımızı biliyoruz.

Diğer hadîs-i şerîf şöyle:

إِنَّ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَرْفَعَ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا وَضَعَهُ

*Inne hakkan ala'llahi en lâ yerfe'a şey'en mine'd-dünyâ illâ vada'ahû.*⁶

Bu da Buhârî'de, Ebû Dâvud'da, İbn Hibban'da, Dârekutnî'de, Neseî'de olan; İmam İbn Malik *radiyallahu anh'ten* rivayet edilmiş.

⁶ Sohbet kaydında "min umûri'd-dünyâ" diye geçiyor.

Inne hakkan ala'llahi. “Allah'ın üzerine haktır.” Yani Allah muhakkak yapar demek. Muhakkak öyle yapar. Hak, gerçek olarak onu öyle yapar.

Nedir o Allah'ın üzerine hak olan, yapması muhakkak olan şey?

En lâ yerfe'a şey'en mine'd-dünyâ. “Dünya işlerinden herhangi bir iş ki onu kaldırmıştır, o kaldırdığını tekrar aşağıya indirmek haktır, muhakkak öyle yapar.” Rabbimizin özelliği bu.

Allahu Teâlâ hazretleri dünyaya ait bir şeyi, neyi kaldırmışsa onu kaldırdığına filan bakmayın, yine onu aşağı edecek, yine baş aşağı edecek. Yani Rabbimizin indinde bu dünyanın kendisinin bir kıymeti yoktur, kendisine ait işlerinde bir kıymeti, değeri yoktur.

Bir başka hadîs-i şerîfte geçmişti ki: “Allahu Teâlâ hazretleri şu dünyayı yarattığı zamandan bugüne gelinceye kadar şu dünyaya rahmet nazarıyla bakmadı, mescitler hariç.” diyor Peygamber Efendimiz.

Şimdi bu dünya nedir ki? Bu dünyanın metayı nedir ki?

İnsanların birbirleriyle didiştikleri, servetler, kavgalar, gürültüler, zulümler, haksızlıklar... İşte gazeteler, işte radyolar, işte televizyonlar... Okuyorsunuz, dünyanın ne olduğunu görüyorsunuz. Müslümanlar birbirlerini pamuk dider gibi, müslümanlar bile diyor. Öteki kâfirlerin de halini artık görüyorsunuz. Panama'da, Orta Amerika'da, Meksika'da, Afrika'da, Güney Doğu Asya'da, şurada burada... İnsanoğlu böyle işte, bu dünyanın geçici lezzetlerine aldanıyor. Halbuki kıymeti yok. Birisi size güzelce paket yapsa getirse, şu dışarıdaki çamurdan bir paket. Güler misiniz, kızar mısınız, ne yaparsınız bilmem. "Yahu çamur her yerde olan bir şey, bir işe yaramaz. Yahu sen bunu ne diye bana paket ettin, hediye diye getirdin?" der. Niye değer vermiyor? Her yerde bulunduğu için, hiç işe yaramadığı için, hor, hakir olduğu için.

Dünya da hor, hakir olduğundan Allahu Teâlâ hazretleri burada neyi yükseltmişse alçaltacak. Bu dünyada mevkilerin, makamların kıymeti yoktur. Bu dünyanın alkışlarının kıymeti yoktur. Bu dünyanın zevkinin, sefasının, içkilerinin, âlemlerinin, eğlencelerinin, çalgılarının, insana hoş görünür, kıymeti yoktur. O

insana hoş gelenin hepsini Allah tekrar yerin dibine geçirir.

c. Dünyada Kıymetli Olanlar Ve Dünyaya Aldananlar

Kıymetli olan nedir?

Burada kıymetli olan âhireti kazanmaya yarayan şeylerdir. Çünkü ebedi hayatı kazanıyor insan. Dünya nedir? Dünya,

Küllü ma elhâke an zikri Mevlâke fe-hiye dünyâke. “Seni Rabbinin zikrinden, ibadetinden, ona güzel kulluk yapmaktan, iyi müslüman olmaktan alıkoyan ne varsa o dünyalıktır.”

Dünya bizatihi kötü değildir. Sadece bir alettir, vasıtaadır. İnsan bu dünyalığı ve dünyayı âhiretini kazanmakta kullanıyorsa ne güzel! *Ni‘metü’-d-dâru ed-dünyâ.* Ne güzel yurttur dünya âhiretine hazırlananlar için. Ama âhireti unutanlar için ne kötü yerdir! Âhireti unutturuyor.

Adam dalmış keyfine, sefasına, dünya hatırına gelmiyor. Gazetede var, meşhurun birisi anlatıyor: “İlk defa 17 yaşında filanca kötü

yere ilk defa gittim, bilmem ne, bilmem ne...”
Vah yazık! Vah yazıklar olsun! Bir de güzelmiş gibi boy boy koca bir gazetenin [manşetine] kabahatini yazmışlar. En kötü kabahatini, en adi kabahatini yazmışlar. Şunu şöyle yapmış bunu böyle yapmış filan...

Aldanıyorlar. Pek çok insan bu dünyanın parasına aldandı, pek çok insan bu dünyanın mevkiine aldandı, pek çok insan bu dünyanın hayatının fani olduğunu anlayamadan ölüm geliverdi. Ecel aman vermez, vakti geldi mi yakaladı mı, “Aman biraz daha bana müsaade et de tevbe edeyim, hacca gideyim, namaz kılayım, zekatlarımı vereyim, haccımı ifa edeyim, tevbekâr kul olayım, cami yaptırayım...”

Geçmiş ola... Hiç aman vermez. Ne zaman olacağı da belli değil, yaşa göre de değil. Allah bizi dünyanın fani lezzetlerine aldanmayanlardan eylesin. Etrafımızda birçok insanın halini görüyoruz, onları ibret alanlardan, âhirete hazırlananlardan, açığız olanlardan eylesin.

إِنَّ خَيْرَ التَّابِعِينَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ أُوَيْسٌ وَلَهُ وَالِدَةٌ
وَكَانَ بِهِ بَيَاضٌ فَمَرَّوهُ فَلَيْسَتْغْفِرُ لَكُمْ

*Inne hayra't-tâbi'îne racülün yukâlu lehû
Üveysün ve lehû vâlidetün ve kâne bihî
beyâdün fe-mürûhu fe'l-yesteğfir leküm.*⁷

Hız. Ömer *radiyallahu anh'*ten rivayet edilmiştir. Müslim'de olan bir hadîs-i şerîf. Hız. Ömer'e kadar gidiyor bu Üveys el-Karanî hazretleri hakkındaki rivayetler.

Peygamber Efendimiz'in aslında onu görüp, onun sohbetine ermiş olan kimselere *sahabi* deniliyor. Cem'i *sahb* veya *sahabe* oluyor, *ashâb* da deniyor. Yani Peygamber Efendimiz'in sohbet-i şerefine ermiş mübarek insanlar demek.

Ondan sonra gelenlere *tâbiîn* deniliyor. Çünkü onun arkasından geliyor, o neslin arkasından gelen nesle *tâbiîn* deniliyor. Peygamber Efendimiz'i görememişler, sohbetine

⁷ Sohbet kaydında "ve bihâ dârrun(?) lev akseme ala'llahi le-eberrahû" ilavesi var.

erememişler ama onu görenleri görmüşler yakın zamanda. Onların arkasından gelen nesle de *tebe-i tâbiîn* deniliyor, *tebeü't-tâbiîn*, yani “tâbiîni görebilmiş olanlar” oluyor.

Hadîs-i şerîflerde Efendimiz; *Hayru'l-kurûni karnî*. “Zamanların, devrelerin, devirlerin en hayırlısı benim devremdi. Ondan sonra [benden sonra] yaşayanların devresidir. Ondan sonra onların arkasından yaşayanların devresidir.” diye buyurmuş. Buradan bu üç neslin fevkalade kıymetli insanlar oldukları anlaşılıyor.

Burada deniliyor ki Hz. Ömer'den rivayet edilmiştir: “Tâbiînin en hayırlısı, yani sahabe-den sonra gelen insanların en hayırlısı bir adamdır ki ona Üveys denilir. *Racülün yukâlu lehû Üveys. Ve lehû vâlidetün*. Onun bir tek anacığı vardı, o ona çok itaatli, sadık, mukim, sevgili bir evlat idi. Peygamber Efendimiz'in şöyle bildirdiği rivayet ediliyor. Yemen'den kalkıp Peygamber Efendimiz'i görmeye gelmiş. Ama validesi demiş ki; “Görürsen gör, bekleme, çabuk gel.” O da o sırada Peygamber Efendimiz'i görememiş, olmadığı bir zamana denk gelmiş. Validesinin sözünü tutmak için onu beklemeden geri dönmüş.

d. Allah(cc) Katında Üstünlük Takva İledir

Lev akseme ala'llahi le-eberrahû. “Eğer bir şeye yemin etse Allah’a, Allah onun yemini doğru çıksın diye o dediğini öyle yapar, yani hatırını kırmaz.” Bu husus, bu sıfat, Allah’ın evliyasına mahsus bir sıfattır, başka hadîs-i şerîflerde de geçiyor. Bu insanların kıymeti üstündeki elbiselerde değildir, mevkii ile, makamıyla değildir; takvasıyladır. Allah indinde insanların en üstünü takvası en çok, edebi en çok, terbiyesi, ahlakı en yerinde olanlarıdır velev üzeri gösterişsiz olsa, fakir olsa.

Bir gün Peygamber Efendimiz mescitteki insanlardan birisine, sahabesinden bir zât-ı muhtereme dedi ki; “Sana göre şu mescitteki en yüksek, en hayırlı insanı göster bakalım.” O da şöyle kalabalığa baktı, “Şu” dedi. Giyimi, kuşamı yerinde bir kimseyi gösterdi. “Peki en aşağı, hor, hakir olanını göster.” dedi. Yine şöyle mescidin içine baktı, artık kenarda, şöyle elbiseleri hırpani bir kimse gördü, “Şu” dedi. “Şu senin beğenmediğin, şu senin ilk beğendiğinden bin tanesine bedel.” dedi

Peygamber Efendimiz. Dış görünüşten belli olmuyor.

Bir hadîs-i şerîfte buyuruyor ki;

Rubbe eş'ase ağbera. “Nice saçı başı dağınık, üstü başı tozlu kullar vardır.” Neden?

Suudi Arabistan'ın halini düşünelim. Güneş çok, kum fırtınası, çöl her taraf, su yok, bizim bu diyarlarımızdaki gibi şarıl şarıl hamamlar, çeşmeler, şeyler... Ahali fakir. Bir yerden geldiği zaman terler, çölün kumu ve şeyi üstüne yapışır. Ter akar, her tarafı toz topraktır, Saçlarını kumlar doldurur, dağıtır filan. Tarak yok, elbise yok... Böyle bütün bir elbise falan nerede bulacaklar üstlerine bir örtü, bellerine bir peştamal, öyle gezinirlerdi.

Terziyi nereden bulacak, iğneyi nereden bulacak, dikişi nereden bulacak, kumaşı nereden bulacak... Böyle basit şeylerle giyinirlerdi. Bazı sahabi de kesilen kurbanların, hayvanların derilerini temizlerdi; onlardan kendilerine, üstlerine giyim yaparlardı. Post yani. Posttan giyim yaparlardı, yağmur yağdığı zaman

kokardı. Hani ağıl ağıl... Koyun ağılı kokar gibi kokardı.

Hatta bazı kimseler Peygamber Efendimiz'e demişler ki: Bizi bunlarla bir tutma, bize ayrı meclis kur. Bizi şöyle haysiyetli kabile reisleri, kuvvetli, zengin insanları şöyle bir ayır, ayrı mevki... Birinci mevki istiyorlar yani. Peygamber Efendimiz'e âyet-i kerîmede bildiriyor ki; Onlarla beraber otur, onlardan gözünü ayırma, onların arasından ayrılma. Çünkü Allah'ın indinde post giymek meselesi değil, kalbin temizliği önemli.

Hepimizin bildiği gibi nice böyle saç baş dağınık, üstü baş tozlu insan vardır. Ne olur böyle insana? Kimse itibar etmez. Konuşsa sözünü hiç kimse dinlemez. Ötekisinin sözünü dinlerler, “Buyurun efendim, tamam efendim, evet efendim haklısınız, hakikaten... mahza hakikati ifade buyurdunuz efendim, ne hikmetli konuştunuz efendim...” Dalkavuklar başlar böyle şey yapmaya, ötekisinin sözünü kimse dinlemez. Adamcağız evlenmek istese kimse kızını vermez. “Ne iş yaparsın? Kaç para maaş alırsın?” bir sürü şey. Kızını vermez.

Sonra?

Öyle ama Allah'ın sevdiği kuludur. *Lev ak-seme ala'llahi le-eberrahû.* “Eğer Allah'a bir kere yemin etse, Allah yemini doğru çıksın diye onun istediğini öyle yapar.” “Buraya yağmur yağacak” dese mesela, Allah buraya o kulunun hatırı için yağmur yağdırır. Allah indinde öyle makbul. Allah bizi yanında makbul olanlardan eylesin Dünyada da şerhilerin şerhlerinden korusun.

Ve kâne bihî beyâdün. “Onun derisinde bir aklık vardır.” Bu derideki aklık abraş denilen bir çeşit rahatsızlıktır. Böyle insanlara abraş diyorlar. Deri fazla güneşten, hararetin şiddetinden, ultraviyole fazlalığından dolayı bu rahatsızlığa uğruyor. Sonunda bazıları deri kanserine dönermiş, Allah korusun, Allah etmesin. Bir rahatsızlık ki böyle alaca derisi, bazı etler güneşte yanmış, bazıları da ak olmuş. “Onda da, o zâtta da böyle bir aklık vardır.” diyor.

Fe-mürûhu fe'l-yesteğfir leküm. “Yakalarsanız, elinize geçerse o mübarek, siz görürseniz, mülâki olursanız söyleyin size tevbe

istiğfar eylesin. Duası makbul bir kimsedir.” demiş oluyor.

Allah evliyaullahın şefaatine bizi nail eylesin. Evliyanın kerameti haktır. Allahu Teâlâ hazretlerinin onlara ikramı ve ihsanı dolayısıyla olağanüstü birtakım Meziyetlere sahip olmak da haktır. Allah her şeye kadirdir. Kurân-ı Kerîm’den, hadîs-i şerîften deliller tamamdır, ehl-i sünnet ulemamız ittifak etmişlerdir.

Kim yapmışsa bilmiyorum Ankara-İstanbul yolunda, Gerede ile Kızılcahamam arasında, güzel, çamların arasında, derenin kenarında... Vadiden dere akıyor, tarlanın altından direk gibi bir su çıkıyor, şırl şırl devamlı akıyor böyle musluk gibi çok su akıyor. O niyetle birisi çeşme yaptırmış, yazmış üzerine “Veysel Karani Çeşmesi” diye. Adı güzel, suyu güzel, manzara güzel, seyri güzel falan... Biz de arada gelip giderken orada duruyoruz. Baktım bir seferinde kenarda içki şişeleri... Bazıları da orada çeşme başı, çayır diye içkiyi almışlar, orada içki âlemi yapmışlar.

Sonra dedim şurada bir çeşme var madem, bir de -acaba kimden izin almak lazım-şuraya

bir mescit yapsak, etrafını da çevirsek, mes-
citten utanırlar da belki burada içki içmezler.
Çünkü Veysel Karanî denilmiş,
mübarek bir zatın ismi konulmuş oraya, ayıp
oluyor yani orada... Her yerde ayıp oluyor da
oraya hiç yakışmıyor. Sonradan bir hayır; ma-
şallah güzel bir kubbe kondurdular oraya. Gü-
zel bir çeşme yaptılar, bir cami yaptılar, ab-
dest alma yerleri oldu, güzel bir yer oldu.

Allah bizi sevdiği kullarından eylesin, sev-
diği kulların şefaatine nail eylesin, onların
zümresinden ayırmasın. Sevdiği kulları cen-
nete gidecek. Ne büyük hasret ki eğer insa-
noğlu cehennemde yanmasa, cennette sevdik-
lerinden uzak kalmak, kenarda kalmak bile in-
sana azap olarak yeter. Bütün iyiler orada; o
insan girememiş, kenarda, dışarıda kalmış. Al-
lah bizi o iyilerden ayırmasın.

إِنَّ دَعْوَةَ الْمَرْءِ مُسْتَجَابَةٌ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ
عِنْدَ رَأْسِهِ مَلِكٌ يُؤَمِّنُ عَلَى دُعَائِهِ كُلَّمَا دَعَا لَهُ بِخَيْرٍ
قَالَ أَمِينَ وَلَكَ بِمِثْلٍ

İnne da‘vete’l-mer’i müstecâbetün li-ehîhi bi-zahri’l-gaybi, inde re’sihî melekün yü’emminü alâ duâihî, küllemâ da‘â lehû bi-hayrin kâle: Âmîn, ve leke bi-mislin.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: *İnne da‘vete’l-mer’i müstecâbetün.* Kişinin ettiği dua makbuldür, müstecabdır.

Arkasından dua ediyor, yüzüne karşı değil, arkasından yapıyor. Arkasından yaptığı böyle duaya Allahu Teâlâ hazretleri icabet eder. *İnne* “Muhakkak ki”, *da‘vete’l-mer’i*, “kişinin duası”, *müstecâbetün*, “makbuldür, müstecabdır”, *li-‘ehîhi bi-zahri’l-gaybi*, “Müslüman kardeşine -beddua değil, güzel dua- gıyabında yaptığı dua makbuldür.”

İnde re’sihî, “Başının yanında”, *melekün*, “bir melek vardır”. *Yü’emmenü alâ duâihî*. “O dua edince o melek ‘âmin’ der.” *Küllemâ da‘â lehû bi-hayrin kâle: Âmin.* “Ona ne zaman hayırla dua etse ‘âmin’ der.” Arkasından da şöyle diyor: *Ve leke bi-misli zâlik.* “Sana da Allah bunun mislini versin. Ona istediğin şeyin bir mislini de sana versin.” der melek. Başka yerlerde, haberlerde geçmiştir ki meleğin duası reddolmaz.

Melek Allah'ın makbul kulu demek, günahsız kulu demek, Allah'a mûtî varlıklar demek. Nefisleri yoktur, şeytana uymaları yoktur. Emir tutarlar, söz dinlerler. Melekler bir şeye dua etti mi Allah meleklerin duasını reddetmez, [meleklerin] duası makbuldür.

Bu işin bir kurnazlığı var. Bu işin kurnazlık tarafı... Madem iş böyledir, o zaman ben size arkanızdan dua edeyim, siz bana dua edin. Benim size duam kabul olacak, sizin bana duanız kabul olacak, bitiyor iş değil mi! Yani herkes kardeşine dua etsin.

Peki, bu mükafat niye? Niye Allah bu duayı... Öteki duaları ya kabul eder ya kabul etmez. Belki başına çalar, yüzüne çalar, reddeder. Zaten dua belki Rabbimizin yanına çıkmaz. Göğün melekleri bazı duaları durdururlar. Bir hadîs-i şerîfte geçiyor ki: Bana salât u selâm getirilmediği zaman dua gökte asılı kalır. Duanın makbul olması için Peygamber Efendimiz'e saygı gösterecek, salât u selâm edecek.

Bazı duaların hiç reddolmadığı şey yapılıyor [yazıyor/söyleniyor.] Bu dualar da reddolmuyor.

Neden?

Allahu Teâlâ hazretleri bizim birbirimizi sevmemizi istiyor, bizi birbirimize kardeş eylemiş. *Inneme'l-mü'minîne ihvetün*. “Müslümanlar sadece ve sadece birbirlerinin kardeşi-dir.” Uslanmıyoruz ki, anlamıyoruz ki! Anlayışımız kıt. Allah bizi kardeş etmiş, seni benimle, beni onunla. Kardeşiz; hiç kardeşliğe sığmaz işimiz.

Bu sefer; hadi çocuklara: “Evladım, bak yaramazlık yapma. Uslu durursan şeker vereceğim, çikolata vereceğim, sakız vereceğim...” diyoruz ya, demiyor muyuz? Bize de Allahu Teâlâ hazretleri büyük mükâfat koyuyor hayır düşünmesini sağlamak için... O zaman duası makbul oluyor. Leb demeden leblebiyi anlayalım. Birbirimizi hâlisâne sevelim.

Bir başka hadîs-i şerîfte geçti ki:

Nazaru'r-racüli ilâ ehîhi'l-müslimi hubben lehu ve şevkan ileyhi hayrun min i'tikâfi senetin fi-mescidî hâzâ.

Bu şeye baktım bir [zayıflık] var mı diye rivayetinde. Hadis ravileri hakkında, senedi

hakkında hiç böyle bir menfi ifade bulunmuyor, bir şey yok.

Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz *sal-lallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki: “Müslümanın müslüman kardeşinin yüzüne severek, şevk duyarak, iştiyak duyarak, severek bakması, nazar eylemesi -seni severek bakıyor- şu benim mescidimde bir sene itikaf etmekten daha hayırlıdır.” “Şu benim mescidim” dediği, Medine-i Münevvere’deki mescidinde.

İtikaf ne demek?

İtikaf demek bohçanı alıp mescide gelip, mescitte ikamete, ibadete niyet etmen demek. Evinde değilsin, hanımın yanında değilsin. Gündüzleri oruç tutuyorsun, geceleri ibadet ediyorsun, tesbih çekiyorsun. Mescitte kendini ibadete adıyorsun. Kapıdan içeri girmişsin; tamam, ben günlerimi vakitlerimi ibadetle geçireceğim diyorsun. Buna itikaf derler.

Peygamber Efendimiz Ramazan’ın son on gününde itikaf eylerdi. Eviden çıkar, hanımlarından ayrılır, mescide yerleşir, mescitte gece gündüz kalır, yatar kalkar, ibadet eder... Ramazanın son on gününün hayrını,

bereketini biz de [kazanalım/idrak edelim?] diye bu ibadetleriyle taatleriyle bize numune eyledi. Müslümanın müslüman kardeşinin yüzüne severek bakması bir sene böyle ibadet etmekten daha hayırlıdır diyor. Hadîs-i şerîflerin şeyine bak!

Peygamber Efendimiz'in mescidinin özelliği nedir?

O mescidin özelliği orada yapılan ibadetlerin başka yerlerdeki ibadetlerden 1000 misli daha sevaplı olmasıdır. Orada bir namaz kılarırsınız, başka yerde kıldığının 1000 misli olur. Yani 1000 kere kılmış oluyorsun. Orada bir sene ibadet edersen başka yerde 1000 yıl ibadet etmiş gibi olursun. Bu husustaki hadîs-i şerîflerin adedi pek çoktur.

Müslümanın müslümanı sevmesi en akıllı en kârlı işlerden birisidir. Her ibadetimizin bir kenarında, köşesinde eksiği, gediği, kusur vardır, bir yerde sakatlığı vardır. En uygun şey Allah için sevmek, kardeşine kardeşlik yapmak, dostluk etmektir. Bizim bu devirde unuttuğumuz bir şeydir.

Eskiler bunu biliyorlardı. Eskiler bu hadîs-i şerîflere göre birbirleriyle öyle güzel

kardeşlik ediyorlardı ki! İmâm Gazâlî hazretleri anlatıyor: Bir hayvan kesilmiş, fukaranın birisine başını vermişler. Ne olacak; derisini yüzecek, fırına takacak, pişirecek, küllerin arasında orasını burasını döndürecek, yanağını yiyecek, dilini yiyecek. Baş eti, zahmetli olduğundan, kimse yapmadığından diğer yerlerine nispetle daha güzeldir.

Adamın çoluk çocuğu çokmuş. Baş gelmiş, birkaç gün de açlıkları var. Sofraya getirse, pişirip koysa, çoluk çocuk yiyecekler ama diyor ki; “Benim filanca kardeşim daha aç. Ben onun kaç gündür yemek yemediğini biliyorum. Ben biraz daha sabredeyim de bunu kardeşime göndereyim.” diyor. Başı hiç pişirmeden götürmüş, öbür kardeşine: “Al, sana hediye getirdim.” demiş, vermiş.

O şahıs almış bunu, kendisi kaç gündür açsa, ailece aç ama demiş: “Ya filanca arkadaşım daha açtı benden.” O da götürmüş ona vermiş. O da almış, o da götürmüş ötekisine vermiş. Yedi kapı -Gazâlî'nin *İhyâ*'sında yazıyor- yedi kapı dolaşmış. O ona veriyor, o ona hediye ediyor. İhtiyacı var olduğu halde arkadaşını tercih ediyor.

*Ve yü'sirûne alâ enfisihim velev kâne bi-him hasâsâ.*⁸ Kendilerinin ihtiyacı olduğu halde kardeşlerini tercih ediyorlar. “Ben doymayayım, o doysun; ben yemeyeyim, o yesin; ben sabredeyim, o rahat etsin...” diye ona veriyor.

Altıncısı başı alınca demiş ki: “Ben bunu yerim ama filanca kardeşim çok aç, onların hanesinden çok feryatlar çıkıyor, çoluk çocuk açlıktan epeyce kıvranıyorlar, götürüp ona veriyim.” diye ilk adama götürmüş, vermiş. İlk adamdan çıktığını, onu altı kapı dolaştırdığını bilmiyor tabii. Altıncısı almış yedinciye veriyor da yedincisi başı ilk alan aile. Artık onlar da bakmışlar ki başka bir şey geldi, pişirmişler, yemişler.

e. İnsan Rızkını Ararken, Rızkı Da İnsanı Arar

Ben bunu böyle okuyunca şurasına ayrı bir dikkatim çekildi ki; bu başın nasibi o ailenin. Bu başın etlerini onlar yiyecek ve onların karnı doycak. Nasip o ailenin. Nasip değişmiyor dikkat ederseniz. Nasip değişmiyor ama altı

⁸ 59/ Haşr, 9.

müslüman bu baştan, güzel duyguları dolayısıyla büyük sevaplar alıyorlar. O ona hediye ediyor sevap alıyor, o ona hediye ediyor sevap alıyor, yine baş kime nasipse onun kursağına gidiyor. Kime nasipse onun kursağına gidiyor ama birçok kimse de sevap kazanıyor.

Buradan bize, içimize bir emniyet gelmesi lazım. Yahu Rabbimiz bizi yarattı, rızkımızı da kaydetmiş hem de yazıyor hem de yollarda bile görüyoruz: *Er-rızku ala'llah*. Her yerde meşhur, rızık Allah'ın tekeffül ettiği bir şeydir, garanti ettiği bir şeydir, “gelecek, verecek” diye yazılı levhalarda biliyoruz. O halde rahat olun, rahat edelim. *Rızkuke yatlubuke kemâ tatlubuhû*. Rızkın da seni arayıp buluyor.

Sen şimdi çıktın nereye gidiyorsun? “Hocam biraz çalışayım da çoluk çocuğuma rızık kazanayım. Evde ekmek yok hocam, çalışacağız çabalayacağız, akşama eve biraz un götüreceğiz, katık götüreceğiz.” Tamam. Sen onu aramaya çıktın ya o da seni arayıp buluyor. Öyle buyuruyor Peygamber Efendimiz. *Rızkuke*, “senin rızkın,” *yatlubuke*, “seni arıyor, istiyor, bulmaya çalışıyor,” *kemâ tatlubuhu*.

“senin onu bulmaya çalıştığın gibi.” Sen onu nasıl bulmaya çalışıyorsan o da sana gelmeye çalışıyor. Kalabalığın arasından yara yara gelecek sana.

Talep etmeyin. “İsteyişini güzel yerden yap.” O rızık gelecek sana. Helalinden iste, sakin ol, telaşa kapılma, su-i zanna düşme, Rabbine isyan etme. Hayır tarafından isteyecek, hayırdan gelecek. Öyle anlaşılıyor. Güzel huyun da insana ne büyük şeyler kazandırdığını insan buradan öğreniyor.

Sevap kazanmak sadece para harcamakla olmaz. İnsan güzel huyundan gece gündüz ibadet etmiş gibi sevap kazanır. Çok sevaplar kazanır güzel huyundan. Rabbimiz bize güzel huylu eylesin. Kardeşlerimizi sevgiyi, sevmeyi öğrenmeyi nasip etsin.

Mektep açmak lazım. Önce bir mektep açacaksın, talebe kaydedeceksin. “Sevmeyi Öğretme Mektebi”. Çünkü bilmiyor. Ailenin içinde kardeşler bile birbirleri sevmesini bilmiyor. Bilmiyoruz. Sevgiyi unutmuşuz.

Sevmek denilen şey nedir?

Sevmek denilen şey bir acayip haldir ki eskiler bunu bilirmiş, bizde yok. Her şey var Türkiye'mizde, hatta dünyamızda, Amerika'da, Avrupa'da; sevmek yok. Herkes birbirinin düşmanı, insanlar paralarını birbirlerini daha çok kolaylıkla tahrip etmek için silah yapmakla harcıyorlar. Ordu beslemekle harcıyorlar. Yahu bu paraları getirin, hepiniz bana verin, bu Afrika'daki müslümanları doyuralım, insanları doyuralım, şu açlıktan kıvranan hemcinslerimizi. Bunlar Hz. Âdem atamızdan bizim kardeşlerimiz, aynı dedenin torunlarıyız. Gelin şunların karınlarını doyuralım. Yok, öyle şey yok! Mahsul toplanıyor, piyasada fiyat düşer diye, fazlası denize dökülüyor, yakılıyor.

Avustralya'da kıtlık olmuş, kuraklık olmuş. -Ben gittiğim zaman anlattılar.- Yağmur yağmamış. Yağmur yağmayınca otlar sararmış. Avustralya'da çok hayvan besliyorlar adamlar. Hayvan besliyorlar, kesiyorlar, ihraç ediyorlar. Bakmışlar ki hayvanları besleyemeyecekler, greyderler ile tarlalarda büyük çukurlar [açıyorlar], sürüleri içine koyuyorlar, üstünü toprak kapatıyorlar.

Ya bunları kes, bedava gönder de Afrika'dakiler yesin. Olmaz. Yapmıyorlar, alışmamış. Sevmeye alışmamış. Onun o çektiği acıyı çekmemiş ki! Göbeği gergin, kürkü yağlı, kafası, aklı başka yerlerde...

Şunu demek istiyorum kardeşlerim; insanın ihtiyacı karşılandı mı, karnı doydu mu, parası cebinde oldu mu *inne'l-insâne le-yatğâ e'r-raâhü's-tağnâ*.⁹ Kendisini müstağni gördü mü, zengin gördü mü, ihtiyaçsız gördü mü insanoğlu tuğyan eder, azar, azacak çare arar. Nerede nasıl eğleneyim? Ne yapayım? "Millette para yok." Para olmasa 1500 lira verip müstehcen mecmua alır mı?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki:

Inne dûne'llahi azze ve celle seb'îne elfi hicâbun. "Allah ile mahlukatı arasında 70 bin perde vardır." *Min nûrin ve zulmetin*. "Nurdan perde ve zulmetten, karanlıktan perde. Allah ile kullar arasında nurdan ve zulmetten 70 bin perde vardır." Eğer bir kişi, bir latif bir ruh, bu perdelerden şöyle bir birazcık bir şey işitse,

⁹ 96/ Alak, 6-7.

onun seslerinden biraz bir şey duysa, hissetse mahvolurdu, ölür, giderdi.

Dayanamazdı.

Bir hadîs-i şerîf hatırladım. Peygamber Efendimiz'e diyorlar ki; "Rabbini gördün mü?" Diyor ki; "Nur olarak gördüm." Nasıl başka türlü görebilsin? 70 bin perdeden... O perdeler kalktı mı insanın o tecelliyi kavraması için çelik bile yetmez, dağlar dayanamaz.

Musa *aleyhisselam* dayanamadı. Tur Dağı'nda dedi ki; "Yâ Rabbi! Bana cemalini göster." *Erinî enzur ileyk*.¹⁰ "Kendini göster bana. Sana nazar eyleyeyim, bakayım, seyreyeyim yâ Rabbi!" diye niyaz etti. Allahu Teâlâ hazretleri dedi ki: *Kâle: Len terânî*. "Göremezsin görmen mümkün değil." *Velâkin unzur ile'l-cebeli*. "Ama şu karşıdaki dağa bak." *Fe-in-istekarra mekânehu*. "Eğer benim tecellime tahammül edip de yerinde durabilirse." *Fe-sevfe terânî*. "Sen de o zaman görebileceksin beni."

Fe-lemmâ tecellâ Rabbuhû li'l-cebeli ce'alehu dekken ve harra Mûsâ sa'ikâ.

¹⁰ 7/A'râf, 143.

“Rabbimiz Teâlâ dağa şöyle bir tecelli ediverince dağ parça parça parçalandı, Musa *aleyhisselam* da baygın yere düştü.”

Bu perdeler kullar içindir. Yanlış anlaşılmasın. Dünya perdelerinde perdenin iki tarafından da görünmez. Perdenin o tarafındaki bu tarafı görmez, bu tarafındaki öbür tarafını görmez. Bu perdeler bize mahsus, bize.

Neden?

Günahlardan perde, kendini beğenmişliklerden, kendini görmekten perde, çeşit çeşit böyle -artık ince kitaplarımızın en ince bahsidir bu- çeşitli maniler, perdeler var. İnsanın kendisini layık görmesi, kendisini beğenmesi ile Rabbine, [Rabbinin] tecellisine ermesi mümkün olmuyor. O tevazuu elde etmesi, kendisinden geçmesi gerekiyor. Olanca mahviyeti ile, boyun büküklüğü ile kulluk etmesi gerekiyor. Rabbimiz bize...

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki:

Eddebenî Rabbî fe-ahsene te'dîbî. “Rabbim beni terbiye eyledi ve terbiyemi en güzel tarzda eyledi.” Mektep, medrese; ilahi

mektep, medrese. Yani dünya medresesi, mektebi değil ama ilahi. Yüz binlerce kitaplarda yer alan nice nice bilgiler, hepsi Peygamber Efendimiz, o ümmi peygamber... Öyle bir muhitte yetişmiş peygamber ki yazı yazmasını bilen on beş-yirmi kişiymiş. Ne bilsinler bu kadar incelikleri! Ama şu hadîs-i şerîflere bakın ki ciltlerle dolu kitapların içinde okudukça her birisinin cümlesini izah edeceğiz diye saatlerce konuşuyoruz. Mânaları bittiğinden değil, vakit geçmesin diye kesiyoruz. Rabbimiz bu edeplerle bizi müeddep eylesin, güzel huylu eylesin, terbiyeli kul eylesin.

Eskilerin böyle bazı şeyleri yerince anlatması var. Bu tefsir kitaplarına falan da yazmışlar eskiler. Eski, bizim dedelerin yazdığı Türkçe kitapların birinde okudum ki; “Adamcağızın birisi bir kadının peşine düştü.” diyor. Sübhânallah! *Tebârake* tefsirini anlatıyor, bak neden bahsediyor. *Tebârake* tefsiri içinde anlatıyor.

Bir adamcağız bir kadıncağızın peşine düşmüş. O gitmiş, o gitmiş, o gitmiş, peşinden öteki de takip etmiş filan. Kadın duraklamış:

“Ne istiyorsun?” demiş. “Efendim cemalinize hayran kaldım, konuşmak isterim sizinle.” “Peki yarın şu vakitte gel” demiş. O vakitte gelmiş konağa, konağın içine. “içeri gel” diye almışlar.

Büyük bir ayna. Eski devirde ayna bulmak da bir mesele. Şimdi biz aynanın da kıymetini bilmiyoruz. İnsanın kendisinin ayıbını gösteriyor ayna güzel bir şey. Eski devirde neler yaparlardı, gümüşü şey yaparlardı, dökerlerdi parlatırlardı; gümüş ayna, böyle bakardı insan. Şimdi boy boy aynalar var, çeşit çeşit aynalar var. Ama eskiden öyle herkeste ayna olması falan kolay bir şey değil. Bir ayna, büyük bir aynanın karşısına...

“Peki ne olacak?” demiş. Kendisine demişler ki; “Şu kendi haline şu aynada bak da ondan sonra öteki o yüce sevmek davasını sürebilecek misin, o iddiada bulunabilecek misin, bulunamayacak mısın o zaman gör.” demişler. Yani şu haline bak, sen bu hâl-i pürmelâlin ile sen o dâviyi, o işi ileri süreceksin şeyde misin, yani layık mısın demek istiyor.

Yazar bu hikayeciği anlatıyor. Ey kul! Sen de Rabbimiz Teâlâ hazretlerini görmek,

sevmekten bahsedersin, cennetini dilersin, cemalini istersin... Şu haline bak! O saraya liyakatin var mı senin? Bu pejmürde kıyafetle seni o güzel yere alırlar mı, o âriflerin meclisine alırlar mı? Sen de ârif olacaksın, sen de edep öğreneceksin, erkân öğreneceksin, sen de kendini tezyin edeceksin.

Zamanın valisi, paşası, ne yaparsın? “Aman hanım! Elbiselerimi temizleyiver, gömleğimin yenisini getir, hani şu giymediğim pa-bucu indir, bilmem neyi getir...” “Efendi ne arıyorsun?” Vali çağırdı, valinin yanına gideceğim. İnsan oraya gittiğinde ürperiyor. Bizim halimiz nicedir!

Hz. Ömer diyor ki; O büyük arz gününe tecelli edin, süslenin bakalım, amellerinin, her şeyimizin Allahu Teâlâ hazretlerine arz edileceğinden bilgin yok mu? Hadi bakalım toparlan! Huzura çıkacağın zaman geldi. İçinde, kin, kibir, ucub, çeşit çeşit hasletler ve kötü duygular; ondan sonra neler istiyoruz neler!

Böyle olmaz. Olmaz değil ama böyle olmaz, bu hal ile olmaz. Bu pislik bu pasaklılık ile, bu dağınıklık bu kabalık ile, bu edepsizlikle olmaz.

Nasıl olur?

Edepsizliđi kaybedersin, edep alırsın; huy-suzluğu bırakırsın, ahlâk-ı hasene sahibi olursun; tembelliği bırakırsın, çalışırsın. Çalışırsın, çalışırsın, çalışırsın, halis, edip, zarif, boynu bükük bir kul... Beklersin, bir şans olursa gidersin. Yoksa “Dur! Ben giderim, gireyim!” Defol derler. “Alın şöyle atın şunu zindana da biraz anlasın” derler, mahvolur insan. Rabbimiz nasıl Efendimiz’i en güzel terbiye ile terbiye eylemişse, bize de onlardan, onun ümmetiyiz, bize de ihsan eylesin.

f. Allah'ın(cc) Zikri şifa, İnsanın Zikri Hastalıktır

إِنَّ ذِكْرَ اللَّهِ شِفَاءٌ وَإِنَّ ذِكْرَ النَّاسِ دَاءٌ

Inne zikrallahı řifâ'un ve inne zikra'n-nâsi dâ'ün.

Mürsel olarak rivayet edilmiş. Buyurmuş ki:

Inne zikrallahı şifâ'un. “Allahu Teâlâ hazretlerinin zikri şifadır.” *Ve inne zikra'n-nâsi dâ'ün.* “İnsanların zikri ise hastalıktır.”

Zikir ne demek?

Zikir, anmak, yâd etmek demek. *Allah Allah Allah Allah Allah...* Ne yapıyoruz? Allah'ı yâd ediyoruz, Allah'ı dilimizle anıyoruz, zikrediyoruz. Ama düşünse, hatırlasa, o da yâd etmektir. “Hani hatırlıyor musun, yâdında mı? Hani filanca zamanlar beraber bir yere gitmiştik.” “Tamam tamam, hepsi hatırımda. Ne güzel günlerdi.” filan deriz, öyle. Ona da hatırlamak derler ya Türkçede, işte Arapçada da zikrin böyle iki mânası var: Bir dille söylemek, bir de kalpten hatırlamak mânası da var.

Tasavvuftaki bu zikir dediğimiz şey, *Allah Allah* demek, *Lâ ilâhe illallah* demek, bunlar tefekkürden insanı zikre götüren şeylerdir. Zorlamalı, zahmetli, biraz ite kaka, insanın kendi nefsinin “Ey nefis! Ne yapıyorsun? Uyan! Kendine gel hadi bakalım!” filan, dürterek zikretmesidir. Zikretmeye zorlamak suretiyle insanın içine Allah bilgisinin, Allah sevgisinin, Allah düşüncesinin, Allah'ın yâdının yerleşmesidir. Esas gaye, hakiki zikir odur. O hakiki zikir nasıl olur? Tezekkür ile olur. Yani zikri, ilmi taallümlerle öğrendiği gibi, yaparken yaparken insanın içi dışı zikir olur.

Elmayı tadıyorsun, bu elma ekşiydi. Portakalın tadını alıyorsun, acıydı. Şekerin içine atınca reçel olmuyor mu? Acıydı da reçel olmadı mı? Oldu. Bu adam da zikrin içinde yata yata zikir iliklerine kadar işleyince; tamam, geçer gibi oldu, acılığı gitti, ekşiliği gitti. O zaman, tam, her hali Allah'ı anmak oldu, her hücresiyle Allah'ı anmak oldu.

Bizim caminin vaizlerinden, kardeşlerimizden bir tanesi kendi hocamızla böyle büyük bir toplantıdayız, “Efendim Medine-i Münevvere’de namaz kılmak bin misli sevap, Mekke-i Mükerre’de, Kâbe-i Müşerre’de namaz kılmak yüz bin misli sevap, Beytullah’ta namaz kılmak yüz bin misli sevap. Çok kârlı işler var mıdır, sevaplar var mıdır?” diye sordu. Namaz kılmadan cenneti kazanacak vaiz efendi, hocamıza soruyor. Hocamız da tebessümle anında cevap verdi: “Evet vardır.” “Nedir efendim?”

“Zikri yapa yapa zikir senin kalbine yerleşir, içine, gönlüne yerleşir, oradan da bütün azâyaya yayılır. Her hücren, için, dışın hayır, portakalın reçel olması gibi sen tepeden tırnağa zikir olursun. Her hücren zikir

eder, her halin zikir eder. İşte o zaman ne kadar hücren varsa, ne kadar zerren varsa bir *Allah* deyince o kadar *Allah* demiş olursun. Milyonlar olur yani.” O cevabın güzelliğinden bayıldık. Bunu unutmayın, bu güzel bir bilgi.

Allah Teâlâ hazretleri bizi zikrinde daim eylesin. Zikir ibadetlerin en üstünüdür. Hiç hatırından çıkartmayanlardan eylesin. Rabbimizin yâdı daima gönlümüzde canlı olsun. O şifadır.

Neden şifadır?

Maddi hastalıklara şifadır, manevi hastalıklara şifadır, üzüntülere şifadır, yetmiş, seksen, doksan türlü derde devadır, en aşağısı iç burukluğu, üzölmek, tasalanmak filan gibi şeyler. Her şeye maddeten ve manen şifa olur. Okursun, okursun, okursun... Zikir meclisine su koyarsın, okunur. Bu suyu hasta içen şifa bulur.

Bizim akrabadan birisi İstanbul’a geldi, bir Müslüman doktora gönderdik, mesleğinde mahir. İnceledi, dedi ki: “Kanser şurasından şurasında kadar içerisini sarmış. Üç aylık ömrü var

takriben.” Allah Allah! Hadi bir başka doktora, o da öyle dedi; bir başka doktora, o da öyle dedi. “Üç ay sonra ölecek. ”dedi. Kaç sene, yirmi sene mi oldu ne oldu bilmiyorum, hayatta. Kanser şurasını sarmış da ölecekmiş de! Hayatı sen mi yazdın sen mi alıyorsun ne biliyorsun? Ama nasıl oldu? Ya teşhis yanlıştı, kanser dedikleri şey kanser değildi ya da Allah'ın zikrinin şifa olduğu orada tecelli etti. Allahu Teâlâ hazretleri her şeye kadirdir.

Ve zikru'n-nâsi dâ'ün. “İnsanların zikri ise hastalıktır.”

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

26 Cemâziye'l-Evvel 1406 / 06.02.1986

İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak](#)

[ulaşmak için tıklayınız.](#)

